

Załącznik do Uchwały Nr XXVII/122/2016
Rady Gminy Masłowice
z dnia 9 grudnia 2016 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2017-2021**

Gmina Masłowice

I. WSTĘP

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych skutków w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, dla Gminy Masłowice zwany dalej PROGRAMEM.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa. Kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Przemocą w rodzinie określone jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę siły działanie, przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (tj.; Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z póź. zm.) definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości

społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.¹

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1) **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienia ją życia;
- 2) **przemoc seksualna** – działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności;
- 3) **przemoc psychiczna** – zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary od sprawcy, wzbudzanie w niej strachu;
- 4) **przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy;
- 5) **zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazywanych cyklami przemocy.

W cyklach przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- 1 faza narastającego napięcia - jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem zachowań, w których sprawca okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie, narastają sytuacje konfliktowe;

---

¹ Sasal H. D., Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Warszawa 2005.

- 2 faza ostrej przemocy (wybuchu) - sprawca eskaluje przemoc, dochodzi do wybuchu gniewu, ostrego wyładowania agresji w stosunku do osoby krzywdzonej;
- 3 faza miodowego miesiąca - jest to faza, w której sprawca, po wybuchu agresji obiecuje poprawę, deklaruje zmianę zachowań, przeprosza osobę, która wierzy, że zmiana zachowania jest prawdą. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu lub zanika, a akty ostrej przemocy stają się coraz częstsze.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE Masłowice

Jeszcze do niedawna uważano, że przemoc domowa występuje rzadko i wyłącznie w rodzinach patologicznych, a agresję pomiędzy członkami rodziny uważano za jedną z wielu normalnych form zachowania w codziennym życiu. Historycznie rzecz ujmując, przemoc stosowana przez dorosłą osobę wobec bliskich (w tym dzieci), postrzegana była jako akceptowany sposób sprawowania nad nimi władzy i kontroli. Na gruncie prawa i polityki społecznej podejmowano próby wyróżnienia przemocy społecznie akceptowanej (dopuszczalnej) i nadużywania przemocy czy „ niewłaściwej ” przemocy w rodzinie, co znacznie utrudniało wszelkie próby zajęcia się tym problemem.

W Polsce dostrzeżono zjawisko przemocy w rodzinie i zaczęto je traktować jako problem społeczny w latach 90-tych przy okazji modernizacji leczenia odwykowego.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie Gminy Masłowice w związku z występowaniem przemocy ukrytej, występującej w rodzinie czy w szkole i nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Jednak ujawnianie przypadków przemocy w rodzinie świadczy o poszerzeniu wiedzy na temat tego zjawiska. Ponadto każdy zgłoszony przypadek przemocy w rodzinie to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Liczba interwencji Policji na terenie Gminy Masłowice w latach 2014 - 2016

	2014	2015	2016
Liczba interwencji na terenie Gminy Masłowice	269	293	307

Dane: KPP w Przedborzu

Z danych pochodzących z KPP w Przedborzu wynika, że interwencje Policji na terenie Gminy Masłowice mają tendencje zwyklowe. W roku 2014 odnotowano 269 interwencji, w 2015 – 293, a w roku 2016 było ich 307. W części przypadków powodem interwencji były sprawy dotyczące przemocy.

Liczba sporządzonych **Niebieskich Kart** .

Gmina Masłowice	policja	GOPS	oświata	Służba zdrowia	Razem
2014	3	3	0	0	3
2015	5	0	0	0	5
2016	8	1	0	0	8

Dane: GOPS Masłowice

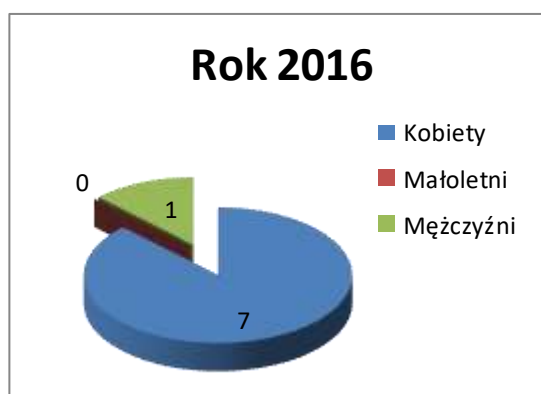
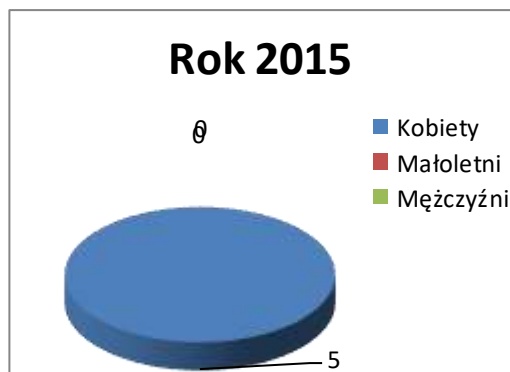
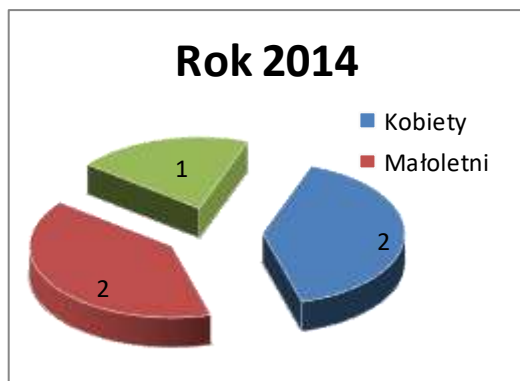
Z powyższych danych wynika, że najczęściej *Niebieskich Kart* jako procedurę interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy stosuje Policja oraz pomoc społeczna.

Sytuacja dot. zjawiska przemocy na terenie Gminy Masłowice w latach 2014-2016

	2014	2015	2016
Liczba rodzin w których była realizowana procedura „NK”	3	5	8
Liczba formularzy wszczynających procedurę	3	5	8
Liczba rodzin w których została zakończona procedura „NK”	3	5	5

Dane: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Masłowicach

Liczba osób, co, do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą
z uwzględnieniem podziału na płeć

Dane: Gops Masłowice

Ofiarami przemocy w rodzinie zgodnie z danymi ogólnopolskimi są najczęściej kobiety, które stanowią około 80% wszystkich osób doświadczających przemocy domowej oraz dzieci, które z kolei stanowią około 31% ogólnej liczby osób doświadczających przemocy w rodzinie (dzieci do lat 13 stanowią około 21%, a nieletni powyżej 13 r.ż. około 10% wszystkich osób doświadczających przemocy). Dane dotyczące skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Masłowice wskazują również, że znaczącą częścią osób doznających przemocy są kobiety, natomiast większości przypadków podjęcia działań w ramach procedury *Niebieskiej Karty*, osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie są mężczyźni. W roku 2015 mężczyźni stanowili 100% osób podejrzanych o stosowanie przemocy, spośród nich 2 osoby zostały zatrzymane do wyjaśnień, natomiast spośród wszystkich osób podejrzanych o stosowanie przemocy aż 5 mężczyzn znajdowało się pod wpływem alkoholu. W przypadku odnotowania, że problemem towarzyszącym stosowaniu przemocy wobec najbliższych jest problem alkoholowy każdorazowo zwracano się do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach o przeprowadzenie rozmowy z osobą nadużywającą

alkoholu celem zachowania przez nią abstynencji i zachęcania do walki z nałogiem poprzez podjęcie leczenia.

Liczba osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach

Dane: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach

W roku 2015 w przypadku 2 osób wystąpiono do Sądu Rejonowego w Radomsku z wnioskiem o podjęcie leczenia odwykowego oraz przeprowadzono wiele rozmów z osobami podejrzanymi o nadużywanie alkoholu celem motywowania ich do zachowania abstynencji bądź podjęcia leczenia odwykowego.

W związku z pracą Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającego od 2011 roku przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Masłowicach w przypadku wdrożenia w rodzinie procedury *Niebieskiej Karty* każdorazowo podejmowano szereg działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy oraz pomocy celem wyjścia z trudnej sytuacji.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na terenie gminy Masłowice wchodzi członkowie:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- policji;
- oświaty;
- ochrony zdrowia;

III. ZADANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu.

Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni działający zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 2) udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom

- doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
  - 4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
  - 5) prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
  - 6) wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- 1) umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- 2) poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- 3) wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej,
- 4) poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,

- 5) powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała)

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury *Niebieskiej Karty*.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- 1) udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- 2) organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- 4) przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,

- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
- 7) wszczyna procedurę *Niebieskiej Karty*,
- 8) funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomaganie wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- 1) przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- 2) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 3) udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 4) organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

- 5) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 6) wszczyna procedurę *Niebieskiej Karty*.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 2) prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) wszczyna procedurę *Niebieskiej Karty*.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,

- 3) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.
- 6) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- 7) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- 8) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin

W przypadku wystąpienia w rodzinie znamion przemocy domowej, po wypełnieniu formularza *Niebieska Karta - A* przez przedstawicieli jednego z powyższych podmiotów, Przewodniczący ZI zwołuje w sprawie danej rodziny Zespół, w którego skład wchodzi przedstawiciele innych podmiotów będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych – nieodpłatnie.

W ramach swej działalności Zespół Interdyscyplinarny wykonywał szereg obowiązków w stosunku do osób uwikłanych w problemy przemocy w rodzinie.

Ogólne dane zawarte są w poniższej tabeli.

	2014	2015	2016
Liczba posiedzeń Zespołu	5	7	10
Liczba monitoringów sprawdzających stan bezpieczeństwa członków rodzin, w których dochodziło do stosowania przemocy	7	46	46

Dane: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Masłowicach

Należy również nadmienić, że ważną rolę w sprawach pomocy osobą uwikłanym w problem przemocy domowej odgrywa Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku. W ramach swej działalności PIK udziela bezpłatnie szeroko pojętego poradnictwa, w tym również pomocy ofiarom przemocy domowej. Osoby korzystały głównie z porad prawnych, socjalnych i psychologicznych. Sprawy dotyczyły problemów wychowawczych z dziećmi, uzależnień, szeroko rozumianej trudnej sytuacji życiowej klientów i kryzysów małżeńsko-rodzinnych.

Od 2016 roku z bezpłatnych porad prawnych i pomocy psychologa mieszkańcy gminy Masłowice korzystają już w GOPS Masłowice.

IV. PROGRAM BĘDZIE REALIZOWANY W OPARCIU O NASTĘPUJĄCE AKTY PRAWNE.

- 1) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj.: Dz.U 2015 r., poz.1390)
- 2) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj.: Dz.U z 2015 r., poz. 163, z późn. zm.)
- 3) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.: Dz. U. z 2015 r, poz. 1286, z późn. zm.)
- 4) Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r – Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz.555, z późn. zm.)
- 5) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r., poz.2082),
- 6) Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, stanowiącego załącznik do uchwały nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -2020 (MP z 2014 r., poz. 445).

V. PROGRAM PRZEZNACZONY JEST DLA MIESZKAŃCÓW GMINY MASŁOWICE, A W SZCZEGÓLNOŚCI:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy;
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- 3) świadków przemocy;
- 4) osób stosujących przemoc;
- 5) realizatorów Programu działających w ramach stworzonego Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 6) przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji wystąpienia przemocy;
- 7) społeczności lokalnej.

VI. ANALIZA SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w oparciu o dostępne dane na temat mocnych i słabych stron istniejącego w Gminie Masłowice systemu pomocy dla ofiar, świadków i sprawców przemocy w rodzinie, dostępnego zaplecza oraz stosowanych procedur.

STRONY MOCNE	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> -Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny -Wnikliwa znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami -Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi -„Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020„, uwzględniająca problem przemocy w rodzinie -Umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy	<ul style="list-style-type: none"> -Brak wypracowanych systemów wspomaganie działań profilaktycznych -Brak wypracowanych standardów i określonych procedur monitorowania i interweniowania w sytuacjach przemocy domowej -Brak drożnego przepływu informacji i właściwej koordynacji działań różnych instytucji i organizacji na rzecz rodzin zagrożonych przemocą domową -Słabe wykorzystanie sektora prywatnego w sferze działań prorodzinnych -Niewystarczające środki finansowe na uzupełnienie infrastruktury socjalnej o nowe miejsca pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej

	-Brak hostelu dla osób stosujących przemoc, umożliwiającego odizolowanie od rodziny.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>-Zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową</p> <p>-Zmiany w polityce prorodzinnej, polityka prospołeczna państwa</p> <p>-Prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”</p> <p>-Otwarcie świetlicy wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin</p> <p>-Funkcjonowanie w powiecie instytucji posiadających zaplecze kadrowe i bazę lokalową umożliwiającą tworzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz grup terapeutycznych dla osób stosujących przemoc</p> <p>-Możliwość pozyskiwania środków finansowych z unijnych funduszy strukturalnych</p> <p>-Rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin</p> <p>- Akcje edukacyjno – informacyjne, kampanie medialne wpływające na wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przemocy domowej</p> <p>-Rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym</p> <p>-Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa</p> <p>-Oferta szkoleniowa dostosowana do potrzeb osób zawodowo i społecznie wspierających rodziny problemowe</p>	<p>-Wzrost patologii społecznych</p> <p>-Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów</p> <p>-Osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i brak umiejętności pozyskiwania wsparcia</p> <p>-Problemy alkoholowe członków rodzin</p> <p>-Stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej</p> <p>-Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy</p> <p>-Niewystarczająca oferta wspólnych szkoleń dla pracowników socjalnych, policjantów, kuratorów sądowych i in.</p> <p>-Niepełna znajomość kompetencji i zadań instytucji i podmiotów działających na rzecz rodzin zagrożonych przemocą</p> <p>-Częste zmiany uregulowań prawnych dotyczących pomocy rodzinie</p> <p>-Agresywne nagłaśnianie niektórych problemów społecznych</p> <p>-Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy</p> <p>-Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc</p> <p>-Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora</p> <p>-Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym</p>

VII. CELE PROGRAMU.

- 1. Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej**
- 2. Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy**
- 3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc**
- 4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy**

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA Gminy Masłowice NA LATA 2017-2021

1. Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny (realizator)	Termin realizacji
1.	Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie	a) Rejestrowanie przypadków przemocy domowej. b) Sporządzanie rocznego raportu na temat zarejestrowanych przypadków przemocy w oparciu o prowadzoną dokumentację. c) Wypracowanie wspólnej metodologii zbierania danych nt. zjawiska przemocy w rodzinie.	Wszyscy realizatorzy Programu	2017-2021
2.	Profilaktyka, edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2017-2021

	skierowana do różnych grup społecznych	b) Organizowanie i udział w kampaniach społecznych		
3.	Promowanie zachowań nieagresywnych społecznie pożądanymi wśród dzieci i młodzieży	<p>a) Opracowanie i realizacja zajęć psychoedukacyjnych uczących umiejętności społecznych z uwzględnieniem istniejących strategii.</p> <p>b) Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.</p> <p>c) Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego (działalność świetlic, itp.).</p>	<p>Szkoły na terenie gminy Masłowice</p> <p>Komisariat Policji</p> <p>Świetlica szkolna, Świetlice wiejskie</p>	2017-2021
4.	Edukacja dorosłych (rodziców, opiekunów) osób	<p>a) Opracowanie i realizacja programów edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie.</p> <p>b) Popularyzacja spotkań otwartych grupy „samopomoc i Wolontariat.”</p> <p>c) Popularyzacja i zwiększenie dostępności do poradnictwa indywidualnego i grupowego.</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	2017-2021

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

- a. ● liczba dzieci i młodzieży objętych edukacją, zajęciami profilaktycznymi i alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego
- b. ● liczba osób dorosłych objętych działaniami edukacyjnymi, poradnictwem i programami profilaktycznymi.

2.Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny (realizator)	Termin realizacji
1.	<p>Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy, pozostającym w rodzinie</p>	<p>a. a)Zwiększanie liczby osób objętych poradnictwem psychologicznym, pedagogicznym, prawnym, medycznym, socjalnym i popularyzacja tych form pomocy.</p> <p>a. b)Wypracowanie jednolitej procedury postępowania podczas interwencji kryzysowej wobec osoby doznającej przemocy w rodzinie.</p> <p>→ Zwiększenie znaczenia pracy socjalnej w procesie pomagania ofiarom przemocy w rodzinie</p> <p>c) utworzenie punktu wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie / działającego 2-3 razy w tygodniu przez minimum 2 godziny dziennie dostępne w różnych godzinach, w tym po godzinach pracy GOPS/</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy społecznej</p> <p>Inne organizacje pozarządowe świadczące specjalistyczną pomoc w zakresie poradnictwa i interwencji Sąd, Prokuratura, Policja, Placówki służby zdrowia Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>GOPS</p> <p>Rada Gminy Masłowice</p>	<p>2017-2021</p>

2.	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę	Powszechne stosowanie istniejących rozwiązań prawnych mających na celu odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary (zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, tymczasowe aresztowanie, nakaz opuszczenia mieszkania, zatrzymanie w Pomieszczeniu dla Osób Zatrzymanych, odwiezienie do Izby Wytrzeźwień, orzeczenie eksmisji, stworzenie warunków do jej egzekucji).	Sąd Prokuratura Komisariat Policji	2017-2021

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

- liczba podjętych interwencji kryzysowych wobec ofiar przemocy (dorosłych i dzieci)
- liczba osób dorosłych i dzieci objętych poradnictwem, terapią rodzinną, psychoterapią
- liczba osób objętych grupowymi zajęciami edukacyjno – profilaktycznymi (dorośli / dzieci)
- ilość wypełnionych „Niebieskich kart” i liczba rodzin objętych tą procedurą
- liczba wyroków w sprawach karnych z art. 207
- liczba wyroków Sądu Rodzinnego w sprawach dzieci krzywdzonych - ofiar przemocy
- ilość spraw, w których zastosowano środki zapobiegawcze wobec sprawców przemocy

3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny (realizator)	Termin realizacji
	Działania interwencyjne	a) Izolowanie sprawców od ofiar, zgodnie z obowiązującymi przepisami.	Sąd, Prokuratura, Policja	2017-2021

1.		<p>b) Wprowadzenie do stosowanej już procedury „Niebieskie Karty” obowiązku odbywania rozmów prewencyjnych ze sprawcami przemocy o konsekwencjach prawnych ich czynów i informowanie o możliwości korzystania przez nich z pomocy psychologicznej.</p> <p>d) Utworzenie pomieszczeń tymczasowych w zasobach gminy w celu stworzenia warunków do realizacji egzekucji eksmisji sprawców przemocy.</p>	<p>Komenda Policji Gminny Ośrodek Pomocy społecznej</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki lecznictwa odwykowego</p> <p>Rada Gminy Masłowice</p>	
----	--	--	---	--

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

- liczba oddziaływań interwencyjnych wobec sprawców: liczba osób wobec których zastosowano zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, tymczasowe aresztowanie, nakaz opuszczenia mieszkania, zatrzymanie w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych, odwiezienie do Izby Wyrzeźwień, orzeczenie eksmisji
- ilość wypełnionych „[Niebieskich Kart](#)” przez policję, pomoc społeczną
- liczba ponownych incydentów stosowania przemocy wśród sprawców objętych procedurą „Niebieskie Karty”
- liczba sprawców zobowiązanych wyrokiem sądu do uczestnictwa w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych
- liczba sprawców objętych działaniami edukacyjno-korekcyjnymi
- ilość osób skazanych z art. 207
- ilość wykonanych eksmisji sprawców przemocy w stosunku do ilości wyroków
- ilość pomieszczeń tymczasowych utworzonych w zasobach gminy

4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy

Lp	Działanie	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny (realizator)	Termin realizacji
1.	Wspieranie osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i zwiększenie profesjonalizmu ich działań	<p>a) Objęcie specjalistycznym szkoleniem – – pracowników placówek realizujących Program / co najmniej 2 szkolenia rocznie/</p> <p>b) Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu podniesienia umiejętności pracy z klientem i lepszego radzenia sobie ze stresem.</p> <p>c) Zwoływanie Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególności trudnych sytuacjach.</p> <p>d) Pozyskiwanie środków finansowych na szkolenie kadr.</p>	<p>Wszyscy realizatorzy Programu</p> <p>Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	2017-2021
2.	Zwiększenie efektywności współpracy służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<p>a) Wyznaczenie na poziomie każdej instytucji - Realizatora programu - osoby odpowiedzialnej za prawidłowe wdrażanie Programu.</p> <p>b) Popularyzacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy</p>	Wszyscy realizatorzy Programu	2017-2021

		w rodzinie w placówkach służby zdrowia i placówkach oświatowych.		
3.	Monitorowanie i ewaluacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	a) Dokonywanie okresowej ewaluacji Programu. b) Opracowywanie i wdrażanie programów naprawczych. c) Inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy d) Korzystanie z doświadczeń innych gmin, realizujących opracowane i wdrożone przez siebie lokalne programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego , Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2017-2021

WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU:

- liczba osób objętych szkoleniami,
- liczba osób profesjonalnie przygotowanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy domowej.
- ilość spraw rozpatrzonych przez zespoły interdyscyplinarne

KOSZTORYS REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA Gminy Masłowice NA LATA 2017-2021

Zadania PROGRAMU	Koszt realizacji (12 miesięcy)
1. Szkolenia dla Członków Zespołu Interdyscyplinarnego	5.000,00
2. Publikowanie materiałów edukacyjnych, broszur, ulotek, wyników badań itp.	1.000,00

3. Realizacja zajęć psychoedukacyjnych, warsztatów psychologicznych i programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.	2.000,00
4. Organizowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	6.000,00
5. Finansowanie miejsc noclegowych dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.	5.000,00
6. Utworzenie punktu wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	5.000,00
7. Zakup materiałów biurowych do obsługi Programu	1.000,00

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) Wzrost zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy;
- 3) Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 4) Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- 5) Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;
- 6) Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Masłowicach
- 2) Komenda Powiatowa Policji w Radomsku – Komisariat Policji w Przedborzu
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Masłowicach
- 4) Zespół Interdyscyplinarny w Masłowicach
- 5) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku – Punkt Interwencji Kryzysowej
- 6) Placówki oświatowo – wychowawcze na terenie gminy Masłowice
- 7) SPZOZ w Masłowicach

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja Programu finansowana będzie ze środków budżetu Gminy Masłowice oraz z środków pochodzących z dotacji i środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XI. MONITORING

Monitorowanie realizacji Programu przez jednostki zobligowane do jego stosowania jest prowadzone na bieżąco poprzez stałą współpracę osób będących w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego. Monitoring Programu, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać istniejące problemy, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania przynoszą zakładane zmiany.

Monitorowanie realizacji Programu odbywa się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Masłowicach, natomiast Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Masłowicach do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.